

- [Od povrća](#)
- [Od riba i plodova mora](#)
- [Od riže](#)
- [Od sira](#)
- [Od tijesta](#)
- [Od tjestenine](#)
- [Tople zakuske i sendviči](#)
- [Umaci i preljevi](#)
 - [Jela s dipovima](#)
 - [Salatni preljevi](#)
 - [Umaci](#)
- [Zimnica](#)
 - [Kiselu](#)
 - [Slatko](#)
- [Doručak](#)
- [Horoskop](#)
- [Vodič](#)

Pretraži portal Dugo Selo...

"Skriveno" blago hrvatskih samostana: Mjesto svetosti i mira

dugoselo.info [Vijesti - Hrvatska Kultura](#)

Platforma: Lokalno - prvo bitno 26.11.2025.

Približavajući se viškoj luci, svakom putniku namjerniku pogled zastane na poluotoku kruškastog oblika Prirovu i tamošnjim samostanu i crkvi sv. Jere.

Ljepota ove jedinstvenosti svetosti i mira na relativno malom prostoru (duljina poluotoka je 230m, a širina 150m) otkriva zanimljivu povijest. U vrijeme Grka i Rimljana bilo je to mjesto zabave, pa se ovdje nalazilo kazalište. Kasnije su ovdje živjeli pustinjaci, a od početka 16. st. Prirovo nastanjuju franjevci konventualci. Najstariji pisani dokument u kojem se spominje ovdašnji samostan datira iz 1520. godini, a riječ je o ispravi kojom se samostanu daruje zemljište Zaosridac u Dolu na Visu. No, zasigurno su franjevci došli na otok koju godinu ranije. U tom vidu, Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevačka konventualaca je 2018. godine obilježila 500. obljetnicu franjevačke prisutnosti u Visu.

Crkva sv. Jere, glavni oltar

Razlozi dolaska na otok Vis bili su dvojaki. Uslijed prijedora unutar franjevačkog reda, franjevci konventualci izgubili su samostane u Zadru i Dubrovniku, a potom su dolaskom Turaka neki samostani srušeni, odnosno zatvoreni, poput samostana u Draču, Skadru, Ulcinju, Varu, Skradinu, Bribiru i Modrušu. „Spašen“ je samo kotorski samostan, jer je spadao pod mletačku upravu. Tako su franjevci odlučili naći sigurnije mjesto za novo obitavalište, a i kako bi se rasteretio samostan u Kotoru koji je prihvatio subraču iz spomenutih bivših samostana. Zasižno jedna od olakotnih okolnosti dolaska na područje Hvarske biskupije bila je i činjenica da je u to vrijeme mjesni ordinarij bio Franjo Jakov Pritić iz Nina, franjevac konventualac.

Za gradnju crkve korištenje je kamenje s ruševina antičke Isse. Samostan slijedi konture svodova i izvanjskog zida nekadašnjih kazališnih tribina, pa su stoga hodnici polukružni. Crkva i samostan posvećeni su sv. Jeri, zaštitniku Dalmacije. Unutrašnjost crkve odražava jednostavnost redovničkog života. Glavni oltar s prikazima Gospe Karmelske, sv. Jeronima i sv. Antuna Padovanskog izradio je fra Pasquale Sarullo, franjevac konventualac koji je za tu prigodu 1891. došao na Vis iz Palerma. Na mjestu današnjeg oltara Gospe Lurdske nalazio se drveni oltar Bezgrešne koji se spominje 1655., no on je 1812. uništen. Sadašnji oltar o 50. obljetnici Lurdskih ukazanja izradio je kipar i obrtnik Miho Markovina, a postavio ga je Josip Barišković. U 19. stoljeću obnovljen je krov crkve, a tad je uređena i unutrašnjost, te je postavljeni medaljoni s likovima sv. Bonaventure, sv. Josipa Kupertinskoga, sv. Janje Asiške, tada još bl. Nikole Tavelića, sv. Bonaventure iz Potencije, sv. Klare, sv. Bernardina Sijenskog i sv. Jeronima, a u prezbiteriju medaljoni sa sv. Franjom i sv. Antunom Padovanskim. Samostan i crkva su kroz stoljeća bili važna mjesta vjerskog i društvenog života. Tu je sjedišta imalo i nekoliko bratovština. U 17. i 18. stoljeću u crkvi se pokapalo, pa je tu bilo i 45 grobnica. Od 19. stoljeće groblje je smješteno pokraj crkve.

Raspelo

Uz crkvu, 40m dalje sagrađen je zvonik. U samostanskom arhivu nalazi se „Običajnik sv. Jere“ u kojem je opisano kako se zvoni o svetkovinama.

Samostan ima i knjižnicu, no za razliku od drugih, ovdje ne nalazimo inkunabule ili sl. djela. To je i razumljivo, jer je bila riječ o relativno maloj franjevačkoj zajednici. Od najvrjednijih knjiga valja spomenuti Pastrićev Staroslavenski misal (1689.). U riznici se čuva više relikvija svetaca, među kojima i ona sv. Antuna.

Ova dva zdanja dijelila su sudbinu stanovnika otoka. U vrijeme engleske uprave (1812.-1815.) crkva i samostan bili su pokradeni, mnogi oltari uništeni, a sve pretvoreno u vojno skladište. Sačuvana je tek nekolicina umjetničkih djela, među kojima i slika „Posljednje večere“, ulje na platnu nepoznatog autora (c. 1600.) Od ostalih umjetnina vrijedi spomenuti veliko drveno raspelo koje najvjerojatnije potječe iz Kotora.

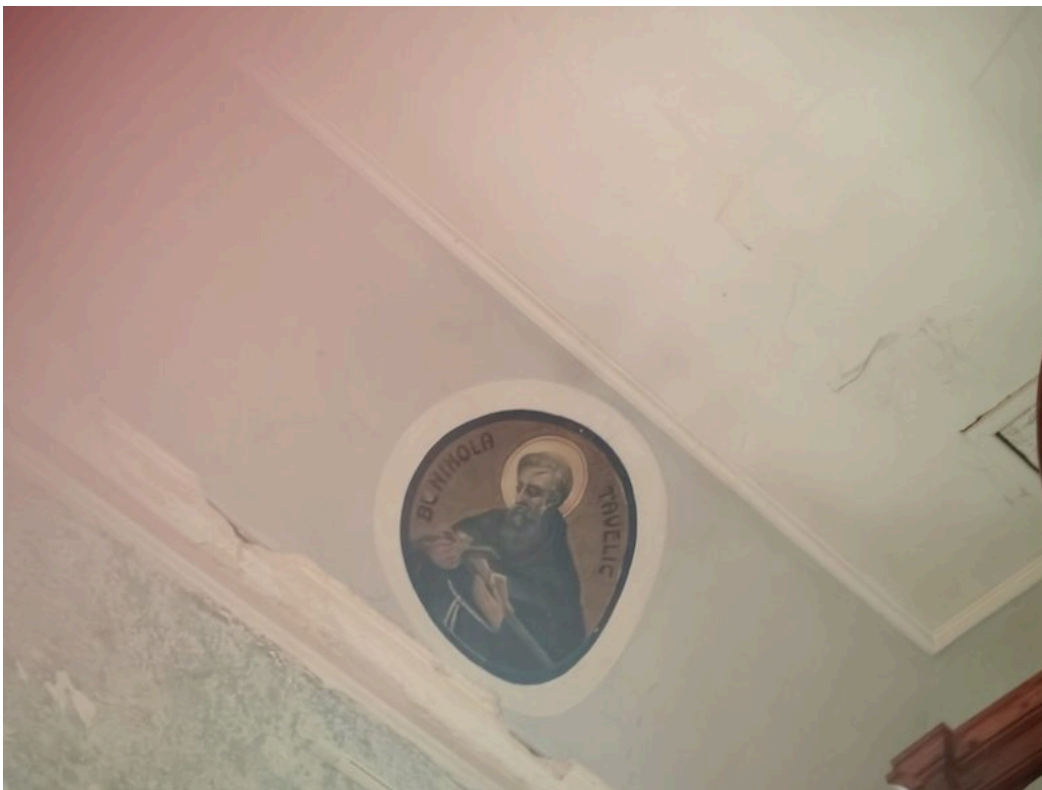

Oltar Gospe Lurdske

Kao nekad, tako i danas ovaj samostan i crkva za otok Vis imaju višestruko značenje. Ostaju simbol duhovnosti i zajedništva, podsjećajući na važnost prožimanja očuvanja kulturnog identiteta i duhovne baštine otoka. U podrumu samostana gdje se jasno prostim okom vide ostaci rimskog kazališta u pripremi je muzej, koji će javnosti još zornije prikazati bogatu povijest ovog skromnog mjesta i njezinih stanovnika. A da ima još mnogo toga i za otkriti, dokazuju freske na zidovima crkve pronađene pri obnovi. I na kraju, iako ne manje važna je činjenica da je Samostan sv. Jerolima upisan je u Registar zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske, pod brojem Z-7243.

Orgulje

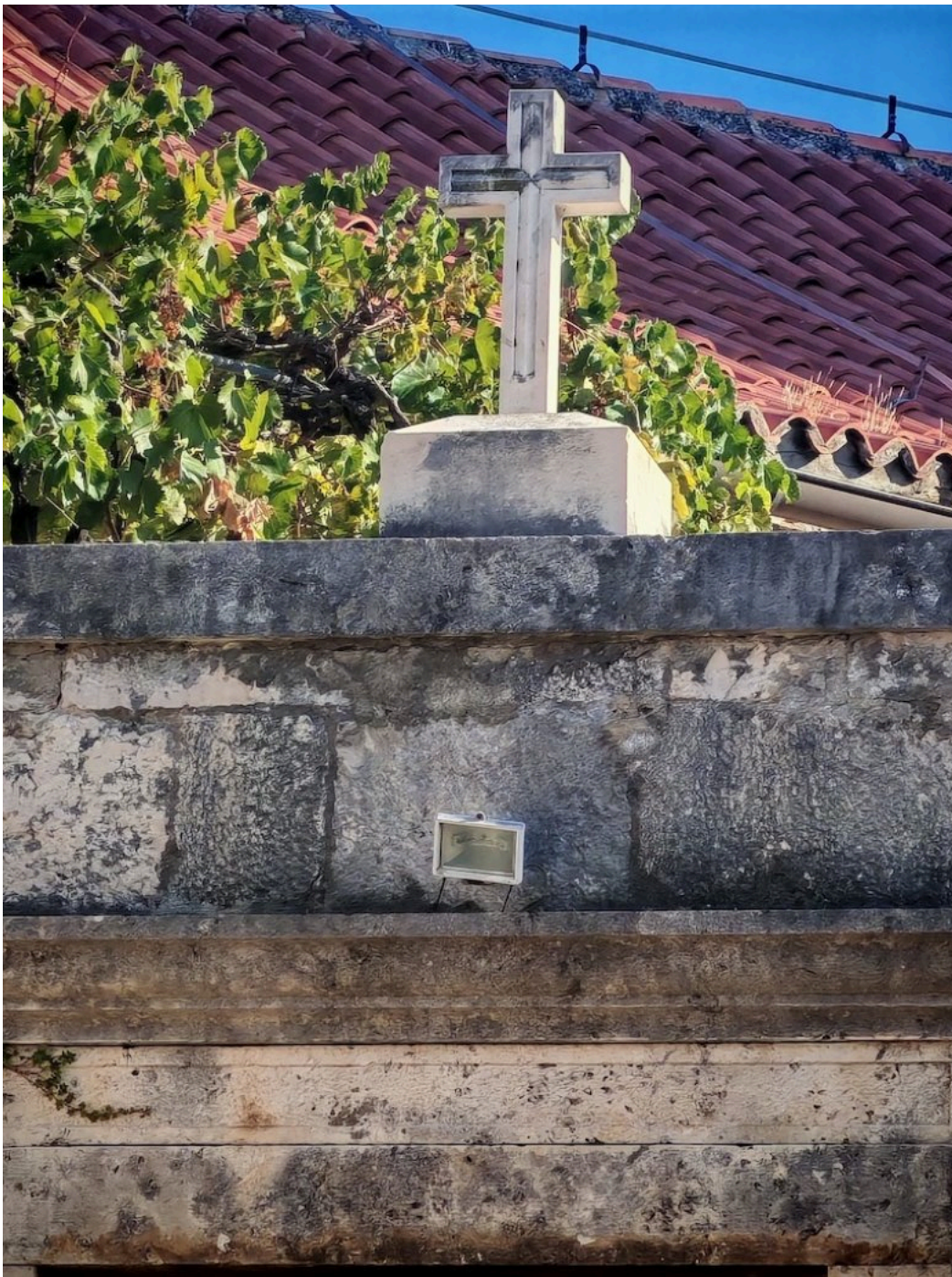
Medaljon lik bl. Nikole Tavelića

Crkva s tornjem

Detalj s pročelja crkve

Križ iznad ulaza u samostan

Ostaci kazališta

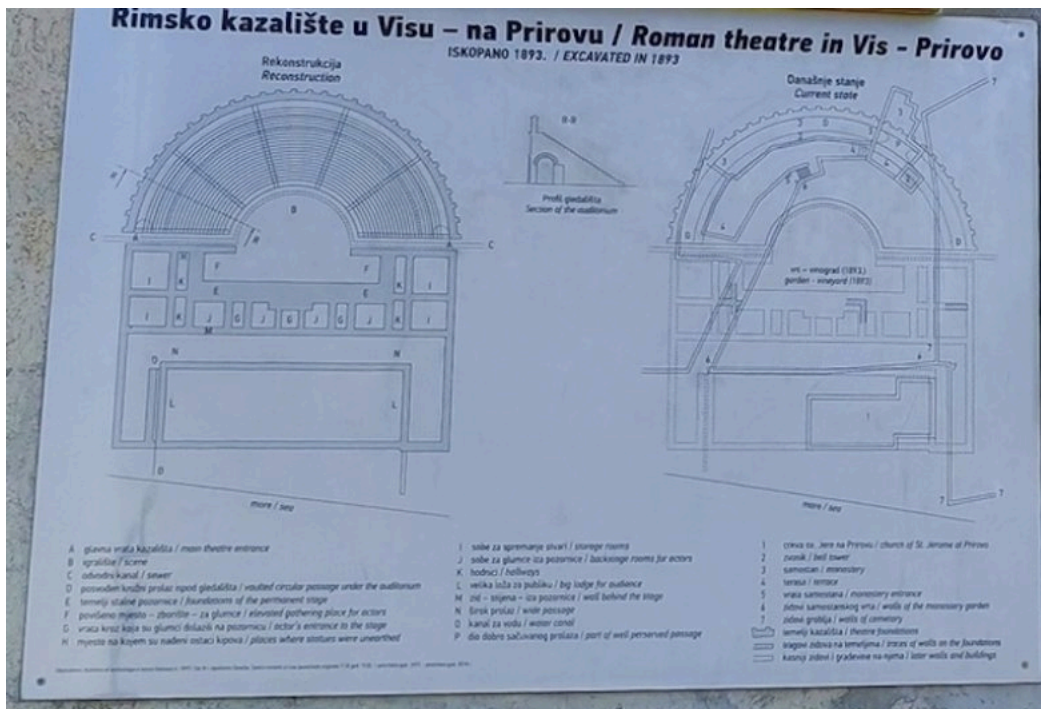
Uklesana maska podsjeća da je tu bilo kazalište

Novootkriveni oslikani zidovi crkve

Grb obitelji Perasti, donatora samostana

Rimsko kazalište rekonstrukcija

Crkva i samostan sv. Jere

Tekst i foto: Marija Belošević

Tekst objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

- PODIJELITE:
-

Prethodna vijest

[EPPD je otkrio višemilijunsku prijevaru s PDV-om u Hrvatskoj i Italiji povezanu s talijanskom organiziranom kriminalnom skupinom](#)

Platforma: Lokalno - prvo bitno

Platforma smo devet portala regionalnih i lokalnih vijesti iz gradova i općina Zagrebačke županije (Velika Gorica, Samobor, Sveta Nedelja, Zaprešić, Jastrebarsko, Dugo Selo, Vrbovec, Ivanić-Grad, Sveti Ivan Zelina) Hrvatske i svijeta.